

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi polji. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četr leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četr leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

V Ljubljani v sredo 16. novembra 1864.

Gospodarske stvari.

Murvino listje koristna klaja ovcam.

Spisal Franc Mader, viši gojzdnar.

Prav bi bilo, da bi se veči in manjši kmetiški gospodarji po skušnjah prepričali: za koliko je ovčja volna več vredna, če se ovce z murvinim listjem redé, od one, ki se le z navadno klajo krmijo.

To sem jez le enkrat pri štirih bornih ovcah z debelo in grobo volno poskusil.

Dve ovci sem od zadnjih dni vélicege travna (majnika) do meseca grudna samo v hlevu redil z murvinim listjem, ki sem ga včasih tudi z drugo navadno krmo mešal.

Druge dve sem pa na pašo spuščal, včasih pa tudi v hlevu redil, dajal sem jima navadne piče.

Od unih dveh, ki sem ji z murvinim listjem redil, sem dobil konec vélicege srpana (avgusta) 3 funte in 29 lotov volne, — od družih dveh ravno ta dan ostrizenih, ne z murbinim listjem rejenih, pa 4 funte in 3 lote, toda volna njih ni bila tako čedna kakor od unih dveh, ktera je bolj fina in bolj svilasta (svili ali židi podobna) bila, tako, da sem za funt 1 gold. in 95 kr. potegnil, uno pa sem komaj funt po 70 krajc. spečal.

O božičnih praznikih sem vse 4 ovce zaklal, in vagal meso in loj, pa nisem najdel med vsemi štirimi vélicege razločka. Meso od unih dveh, ki sem jih na pašo spuščal, je bilo boljšega okusa; nasproti pa sem kože od unih z murvinim listjem rejenih skor za polovico dražje prodal memo unih, ki so na pašo hodile.

Vse štiri so bile črne, vendar velik razloček je bil med volno in volno po barvi. Volna unih, ki sem jih na pašo spuščal, se je nekako v rujavo barvo spremijala, unih pa, ki so se z murvinim perjem krmile, je bila lepo črna kakor žužek, fina, mehka in svitla kakor astrakanova.

Da sem jel to murvino listje ovcam pokladati, me je napotil nek srnjak, ki se poleti v nekem devetnajst oralov velikem murvinem gaji držal; imela je ta živinica tako lepo dlako, da se je že od daleč od dlake drugih srn prečudno ločila.

Ako bi več skušnj potrdilo murvino listje za ovčjo klajo, bi to vrednost murvinega drevja zeló povzdignilo, ker murva bi ne bila potem samo za svilorejo, temuč tudi za ovčjorejo važno drevó.

Teh skušnj nisem od leta 1860 več delati mogel, zato ker nisem nikjer tako velicnih murvinih zasadišč našel, kakor na grajščini „Gutenbrunn“ pri sv. Križu na spodnjem Estrajhu med mestoma St. Pölten in Tuln, kjer so takrat svilorejo popustili in drage murvine drevesa izruvali.

Ako se tedaj potrdi omenjena dvojna korist murvinega listja, bi murvoreja na višo stopnjo ne povzdignila samo svilarstva, temuč tudi ovčjorejo. Ovčarija ni samo za velicega, ampak tudi za malega posestnika in bajtarja posebne vrednosti, ker si napravi iz volne boljo obleko; meso mu služi pozimi za živež, kterege si sicer kupiti ne more, kože pa prodá, da si za izkupljeni denar družih potrebnih reči omisli.

Al Bog obvari, da bi kdo konjem murvinega perja pokladal mislé, da bi lepo in svitlo dlako dobili. Jaz sem to skusil; prvi mesec so tako dlako dobili, da se je lesketala kakor žida; drugi mesec pa so se sém ter tje po koži hraste izpuščale, ki so se v tretjem mesecu v prave garje preobrnilé; konji so bili medli in leni. Na tistih krajih pa, kodar ni bilo spuščajev, je postala dlaka veliko svetlejša in tanjša. Brez vsega zdravila so se mrhe v enih tednih zopet okrevale, ko sem jim pokladal njih navadno klajo.

Dobrovoljen svét vinorejcem.

Letošnja trgatev je dokončana. Pa kako velik razloček med prejšnjimi pridelki in med letošnjimi! Tam, kjer je še trdo grozdje 5. oktobra zmrznilo (kar se je na zeleniki ali križovatnjaku in na rdečem blanku ali šilharju posebno godilo) je prav stresljiva pijača — in tem bolj, čem bolj so vse skupaj trgali in skupaj prešali, ter jih ni volja bila, da bi bili vsako peto puto na pot nanošeno z eno šako solí potrosili, kakor jim je bilo svetovano, saj našim župnijanom.

Zato, predragi moji! dajte slovó križovatnjaku in šilharju. Izrujte ji; žene naj vam tolste gibance ž njimi spečejo; boste se saj enkrat mastno najedli, nikoli pa od takih trt sladkega vinca napili. Pomnožujte žlahne sorte, katerih dober kup dobite pri gosp. Čolnik-u, pri sv. Ani, v Radgoni in več drugih krajih. Tedaj ne sadite naravnost rozeg v vinograde, ako niste sami poleg dela in jih sami ne oskrbljujete; ženske bodo neoplete — s travo vred pokosile.

Najprimerneje je, da si iz najboljših sort, postavimo: italijanskega rizlinga, ki je prijetnega okusa in rad rodi, potem sladkih žlahnih baž (Gutedel), katerih grozdje že sladko prihaja, ko se še mecati začinja, rožnjišnice napravite, v katerih se mlade rozgice o svojem času obrežejo na eno, vekše pa k večemu na dve očesi, in tako drugo ali tretje leto presadijo na odločeni kraj redoma po rajži tako, da se grabni po dva čevlja saksebi na ravnost po dolgosti grabice pol-drugi čevlj globoko skopljejo, dobre sorte, med temi šipon, se pustijo, in kar je v redu, se vloží in ostane, kar pa ni, se pregroba in v red spravi, pomanjkljivo se pa iz rožnjišnice nadomesti. Kjer je letos nemila toča vinograde oklestila, ne bo nič za grobanje; zato kaže,